

**УДК 336.71**

## **Банківська система як синергетична система**

**Наталія Сергіївна Яременко,**

викладач-стажист кафедри економічної кібернетики

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ» (м. Суми)

Останнім часом в банківській сфері України активно відбуваються процеси об'єднання банків. Світовий досвід свідчить, що лише близько 50% об'єднань виявляються успішними. На нашу думку, основною причиною невдач при укладенні подібних угод являється нехтування таким поняттям як «синергетичний ефект».

Врахування синергії при управлінні дає банку можливість користуватися тією єдиною перевагою, яка не може бути скопійована конкурентами. Правильне розуміння і використання цієї переваги здатне збільшити прибуток банку в декілька разів.

З огляду на це доцільним буде розглянути банківську систему з точки зору синергетики, а саме виокремити теоретичні аспекти віднесення її до синергетичних систем.

Синергетичні системи задовольняють таким вимогам як відкритість, нелінійність та ентропійність [4].

Про відкритість банківської системи свідчать наступні положення:

– взаємодія банківської системи з навколишнім середовищем в будь-якому аспекті (інформаційному, фінансовому і т.д.) в інтересах забезпечення швидкого реагування на зміну ситуації на фінансових ринках країни чи світу в цілому;

– активне використання різних засобів комунікації;

– гнучкі фінансово-економічні технології, що забезпечують адаптацію до конкретних умов і доступ до технічних, наукових, соціологічних і економічних інновацій.

– інформаційна цілісність і злагоджена взаємодія її учасників реалізується за допомогою єдиного набору законів та стандартів.

Нелінійність банківської системи характеризується наступними положеннями:

– забезпечення багатоваріантних шляхів надання банківських послуг з можливістю вибору необхідного варіанту для кожного випадку;

– індивідуальний підхід до кожного клієнта.

Ентропійність як міра непорядкованості банківської системи характеризується наступними положеннями:

– досягнення поставлених цілей суб'єктами банківської діяльності завжди пов'язано з багатоваріантністю вибору засобів і веде до порушення принципу рівноваги;

– прагнення суб'єктів до максимізації корисності і мінімізації втрат запускає механізм змін в банківській системі, обумовлює процес відхилення від ідеального стану рівноваги.

Крім того, синергетичним системам притаманні наступні особливості: складність, різноманітність, багатомірність і невизначеність [5].

Банківська система відноситься до складних систем так як характеризується великою кількістю елементів та зв'язків між ними.

Різнманітність банківської системи як складної системи – це загальна кількість можливих станів системи. Чим більша різноманітність банківської системи, тим ширше простір можливостей [6].

Банківська система як багатомірна система припускає наявність багатомірного об'єкту управління, в якості якого виступає банк і який характеризується наявністю декількох входів (впливів) та виходів.

Поняття невизначеності банківської системи характеризує ситуацію, в якій повністю чи частково відсутня інформація про фактори внутрішнього і зовнішнього середовища [7, с. 241].

Проведений аналіз відповідності банківської системи теоретичним аспектам синергетичних систем, дає змогу стверджувати, що банківська система являється по своїй суті синергетичною системою. Однак синергетичність банківської системи це ще не гарантія того, що в ній буде створюватися синергетичний ефект, зокрема, позитивний. Синергетичний ефект буде мати місце, якщо всі елементи і суб'єкти системи орієнтовані на досягнення однієї загальної цілі. Якщо ж вони будуть прагнути досягнути окремих цілей, що не пов'язані з загальною, позитивного синергетичного ефекту не виникне [5]. В той же час незнання чи ігнорування законів синергії не звільняє банківську систему від її негативних результатів.